

(ร่าง) ยุทธศาสตร์สุขภาพชาวนา

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. แก้ปัญหาสุขภาพเฉพาะหน้าของชาวนาที่มีฐานะยากจน ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (๒,๔๒๒ บาท/คน/เดือน-ข้อมูลจาก สศช. ๒๕๕๔) ภายในระยะเวลา ๑-๓ ปี โดยเน้นการช่วยเหลือทางด้าน ต้นทุนการผลิต และรายได้ที่เพียงพอต่อการยังชีพ

๒. ยกระดับสุขภาพของชาวนาเพื่อสร้างความมั่นคงชีวิต ภายในช่วงระยะ ๕-๑๐ ปี ได้แก่

(๑) ความมั่นคงด้านสุขภาพกายและจิตใจ

(๒) ความมั่นคงด้านรายได้และสวัสดิการ

(๓) ความมั่นคงด้านภูมิปัญญา

หลักการพื้นฐาน

๑. ชาวนาเป็นศูนย์กลางของยุทธศาสตร์

๒. หน่วยงานภาครัฐและภาคีองค์กรเครือข่ายเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน

๓. ทุกภาคส่วนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ ๔ เข็มมุ่ง

๑. **เยียวยาภาวะวิกฤติ** โดยภาครัฐ (เน้นนักชาวนาที่มีฐานะยากจน) ประกอบด้วยมาตรการ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ปรับโครงสร้างหนี้สินของชาวนา ทั้งหนี้ในระบบ หนี้นอกระบบ และหนี้จากนโยบายของรัฐ โดยในส่วนของหนี้ที่เกิดจากนโยบายของรัฐ ภาครัฐควรมีมาตรการเยียวยารับผิดชอบอย่างเหมาะสม

๑.๒ สนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ข้าว ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และน้ำมัน เชื้อเพลิง

๑.๓ ควบคุมดูแลอัตราค่าเช่านา และราคาปัจจัยการผลิตที่สำคัญๆ ให้อยู่ในระดับราคาที่เหมาะสม เป็นธรรม

๑.๔ สนับสนุนส่วนต่างราคาข้าวเปลือก ระหว่างราคาที่ชาวนาขายข้าวได้กับระดับราคาที่ควรจะเป็น ซึ่งคุ้มต้นทุนและมีส่วนเหลือตามความเหมาะสม

๑.๕ เสริมสภาพคล่องเงินทุนปลอดดอกเบี้ย หรืออัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้กับระบบสหกรณ์ เพื่อสามารถขยายปริมาณการรวบรวมข้าวเปลือกจากชาวนาสมาชิกนำไปแปรรูปเพิ่มมูลค่าจำหน่ายให้ ได้ราคาดี ซึ่งเดิมรู้จักในชื่อ “โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของ สหกรณ์”

๑.๖ ส่งเสริมสนับสนุนชาวนาปลูกพืชเสริมในช่วงที่เว้นจากการทำนา หรือสร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมในท้องถิ่น เพื่อให้ชาวนามีรายได้เพิ่มนอกเหนือจากการทำนา

๑.๗ ให้ความคุ้มครองและเยียวยาชาวนามีให้ได้รับผลกระทบทางด้านที่ดินทำกินจากคำสั่งและ นโยบายของรัฐ รวมทั้งโครงการลงทุนของภาคเอกชนต่างๆ

- 34 ๑.๘ ทรนรงค์ส่งเสริมค่านิยมการบริโภคข้าวไทยอย่างจริงจังเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 35 **๒. พันฟูภูมิปัญญาและการจัดการตนเอง** ประกอบด้วยมาตรการ ดังต่อไปนี้
- 36 ๒.๑ การปกป้องคุ้มครองอาชีพชาวนาอย่างเข้มข้นในมิติต่างๆที่จำเป็น
- 37 ๒.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวนาอย่างมีลำดับขั้นตอน ครอบคลุมและต่อเนื่อง
- 38 ๒.๓ การจัดการและถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสู่การปฏิบัติแก่ชาวนาอย่างครบถ้วน
- 39 ๒.๔ การรณรงค์สร้างค่านิยมชาวนาให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของชีวิตและส่งเสริมให้เกิดสุขภาวะ
- 40 อย่างแพร่หลาย

41 **๓. ลดการเจ็บป่วย** ประกอบด้วยมาตรการ ดังต่อไปนี้

- 42 ๓.๑ การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพการขยายตัวของระบบข้าวอินทรีย์อย่างครบถ้วน
- 43 ๓.๒ การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของระบบข้าวอินทรีย์ด้วยมาตรการจูงใจที่ครอบคลุมและ
- 44 เข้มข้น
- 45 ๓.๓ การพัฒนาศักยภาพในการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพ
- 46 ทำนาโดยเฉพาะจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยกลไกที่หลากหลายในระบบสุขภาพและ
- 47 การเกษตร
- 48 ๓.๔ พัฒนาแนวทางการจัดเก็บภาษีสารเคมีทางการเกษตรเพื่อตั้งเป็นกองทุนและมีองค์กรอิสระ
- 49 บริหารจัดการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะชาวนาและคุ้มครองผู้บริโภค โดยศึกษาการ
- 50 ดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) เป็นต้นแบบ

51 **๔. เพิ่มรายได้** ประกอบด้วยมาตรการ ดังต่อไปนี้

- 52 ๔.๑ ส่งเสริมศักยภาพให้ชาวนาและองค์กรชาวนาจัดการตนเองได้อย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต
- 53 ข้าว การเพิ่มมูลค่าข้าวและการตลาดข้าว โดยมีภาครัฐและภาคีองค์กรเครือข่ายให้การสนับสนุน
- 54 อย่างเข้มแข็ง
- 55 ๔.๒ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงทางด้านเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมของครอบครัวชาวนา และ
- 56 ใช้รายได้สุทธิเป็นตัวชี้วัดเพื่อติดตามประเมินผล
- 57 ๔.๓ ตั้งคณะกรรมการร่วมของกลุ่มองค์กรชาวนา โรงสี ผู้ส่งออก ผู้บริโภคและหน่วยราชการเพื่อ
- 58 เป็นกลไกห่วงโซ่ระดับชาติร่วมกันดำเนินงานและรับผิดชอบในการจัดสรรผลประโยชน์ของทุกฝ่าย
- 59 อย่างเป็นธรรมโดยยึดหลักความรักและสามัคคี ทั้งนี้ให้ใช้กรณีการแก้ปัญหาของชาวไร่อ้อยและ
- 60 ธุรกิจน้ำตาลด้วยการออกพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล ปี พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นแบบอย่าง

61 **แนวทางการดำเนินงาน**

62 ให้มีแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการต่างๆดังรายละเอียดในภาคผนวก(๑)

63
64
65